

5. Zorin, V.V., 2018. Metodichni aspekty roboty pianista-kontsertmeistera u khoreorafichnomu klasi [Methodical aspects of the work of a pianist-concertmaster in a choreographic class], *Naukovyi chasopys NPU im. M. P. Drahomanova. Seriya 5: Pedagogichni nauky: realii ta perspektyvy*, 65, 42-45.

6. Kravchenko, I. A., 2014. Spetsyfika roboty kontsertmeistera khoreorafichnykh dystsyplin [The specifics of the work of the accompanist of choreographic disciplines], *Mystetska osvita v Ukraini: Problemy teorii i praktyky: tezy za materialamy Vseukr. nauk.-metod. konf.-seminaru*. 27-28 liutoho 2014, Kyiv, Ukraina, Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova, 120-122.

7. Hrinchenko, T.D., 2017. Istoriia vynyknennia ta stanovlennia profesii pianist-kontsertmeister [History of the origin and formation of the profession of pianist-accompanist], *Naukovi pratsi istorychnoho fakultetu Zaporizkoho natsionalnoho universytetu*, 49, 280-284.

8. Boldyriev, R. V. ta in. uklad., 1985. *Etymologichnyi slovnyk ukrainskoi movy* [Etymological dictionary of the Ukrainian language], Kyiv: Nauk. dumka, t. 2, 569.

9. Boldyriev, R. V. ta in., uklad., 1989. *Etymologichnyi slovnyk ukrainskoi movy* [Etymological dictionary of the Ukrainian language], Kyiv: Nauk. dumka, t. 3, 548.

10. Iutsevych, Yu. Ye. *Slovnyk-dovidnyk muzychnykh terminiv* [Dictionary-reference book of musical terms] [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <<http://term.in.ua/index.html?term=%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%A6%D0%95%D0%A0%D0%A2%D0%9C%D0%95%D0%99%D0%A1%D0%A2%D0%95%D0%A0>> [Data zvernennia 5 Veresnia 2021].

11. Lanovenko-Melnyk, N. V., Basovska, S. Yu., Ostapchukiu, L. O., ta in., 2020. Osoblyvosti dystantsiinoho navchannia u vokalno-pedahohichnii diialnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Characteristics of distance learning in vocal and pedagogical activity of the future music art teacher], *Innovatsiina pedahohika*, 25, 199-203.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-196-208>
УДК 616-08(075.8)

Вержиховська Олена Миколаївна,
кандидат педагогічних наук, доцент
Кам'янець-Подільський національний
університет імені Івана Огієнка
м. Кам'янець-Подільський, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9342-0896>
verzhykhovska@kpnu.edu.ua

«ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВВЕДЕННЯ ДИСЦИПЛІН З ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В СИСТЕМУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ».

Анотація. У статті проаналізовано інноваційні підходи до введення дисциплін з охорони здоров'я в систему підготовки майбутніх працівників освіти, зокрема, основна увага зосереджена на визначення інтегрованих показників та критеріїв

сформованості різних професійних компетентностей студентів з дисципліни «Основи медичних знань». Метою статті є визначенні теоретико-методологічних та практичних положень, інноваційних підходів до введення дисциплін з охорони здоров'я та основ медичних знань в систему підготовки майбутніх працівників закладів вищої освіти. На основі аналізу літературних джерел було визначено, що викладання основ медичних знань студентам у закладів вищої освіти, дає змогу розвинути у них знання, вміння та навички щодо охорони здоров'я та надання першої медичної допомоги в будь-яких життєвих ситуаціях. Якісний аналіз емпіричних даних показує, що більшість студентів закладів вищої освіти визначають проблеми, які є першочерговими в інформаційному просторі (соціально значущі інфекційні хвороби, їх виявлення та усунення та здоровий спосіб життя, його характеристика), хоча про деякі напрямки з основ медичних знань, які також є достатньо суттєвими для соціального оточення, їм просто не надавали відповідної інформації, саме тому вони їх не визначали, як інтегративними та суттєвими для подальшої власної професійної діяльності. Цікавим, з нашої точки зору є те, що студенти достатньо поверхово розуміють сутність медичних понять, особливо їм важко диференціювати інформаційний зміст матеріалів, який є різнобічний та різноманітний, іноді не достовірний у багатьох інформаційних джерелах. Кількісна та якісна характеристика емпіричного вивчення вказаної проблеми дала нам змогу побудувати системність і поетапність викладання дисципліни «Основи медичних знань», розкрити сутність та зміст подачі теоретико-практичного матеріалу під час лекційних та практичних занять зі студентами закладів вищої освіти педагогічного спрямування, враховуючі нові інноваційні підходи та сучасні комп'ютерні технології.

На нашу думку, базовий інтегрований рівень уявлень та понять з основ медичних знань виступає обов'язковим елементом професійної компетентності сучасного працівника освіти. При цьому педагог повинен морально та юридично відповідати за збереження та покращення життя і здоров'я дітей під час перебування в відповідних за призначенням шкільних та позашкільних закладах освіти.

Ключові слова: охорони здоров'я; основи медичних знань; студенти закладів вищої освіти; інноваційний підхід; професійна підготовка студентів.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Підготовка майбутніх студентів закладів вищої освіти у напрямку їх педагогічної діяльності не можлива без знання інноваційних підходів щодо охорони здоров'я та надання першої медичної допомоги людині не залежно від її статусу. Зниження показників психічного та фізичного здоров'я особистості різних вікових груп пов'язано з зовнішніми та внутрішніми чинниками впливу на її розвиток, з тенденцією демографічних змін у суспільстві, появою та стрімким розповсюдженням

соціально-небезпечних захворювань різного напрямку й етіології. Соціально-небезпечні захворювання впливають на міжнародну економіку всіх країн світу, виступають негативним чинником у соціокультурній діяльності [10].

Особливого вузького значення, але науково цінного, ця проблема набуває в закладах з інклюзивною освітою, де перебувають діти з особливими освітніми потребами, які потребують додаткової уваги та корекційного впливу не лише педагогічного, але й клініко-фізіологічного та соціально-психологічного. Саме тому підготовка студентів у закладах вищої освіти потребує включення дисциплін з охорони здоров'я, зокрема «Основи медичних знань», до навчальних планів, як інноваційних теоретико-методологічних, так і практичних технологій, спрямованих на збереження здорового способу життя та підвищення якісних показників психофізичного здоров'я різних нозологій дітей, як з нормотиповим розвитком, так і з особливими освітніми потребами.

Інноваційні підходи щодо введення дисциплін у сфері охорони здоров'я особистості покладені в основу Концепції медичної освіти педагогічних та науково-педагогічних працівників Міністерства освіти і науки України, документів науково-методичних центрів та комісій з питань культури здоров'я у відділеннях вищої освіти та науково-методичних центрах України [7]. На основі аналізу літературних джерел було визначено, що викладання основ медичних знань студентам педагогічного напрямку в закладах вищої освіти, дає змогу сформуванню в них знання, вміння та навички щодо охорони здоров'я та надання першої медичної допомоги дітям, дорослим у будь-яких непередбачених життєвих ситуаціях.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Науковці (В. Лозинський, Р. Кучма, В. Мудрян, А. Мазаракі та ін.) інтегративним напрямком вирішення проблеми збереження та зміцнення психічного та фізичного здоров'я особистості, охорони здоров'я студентів вважають введення у систему освіти медичних дисциплін, що розкривають основи медичної допомоги у процесі їх життєдіяльності [8].

Однією з найбільш складних комплексних проблем у сучасному соціумі виступає – здоров'я людини. У сучасній науковій думці зроблено низку спроб багатокомпонентного підходу до здоров'я (Ю. Бойчук, М. Гончаренко, В. Казначеев, В. Кулініченко, І. Муравов, В. Петленко, С. Страшко та ін.), який дає змогу обговорити поняття «здоров'я», клініко-фізіологічні основи порушень здоров'я, шляхи й засоби відновлення, збереження і розвитку здоров'я [1].

З позицій єдності здоров'я, як системного утворення, було виділено наступні компоненти здоров'я: когнітивне, емотивне, фізичне, соціально-особистісне (Р. Айзман, Б. Братусь, М. Гончаренко, І. Дубровіна та ін.). Першочергові положення цих компонентів студенти ЗВО повинні отримати при вивченні основ медичних знань [5].

Вивченню чинників здоров'я працівників освіти присвячені роботи валеологів, фізіологів, психологів, педагогів, клініцистів тощо. Зокрема, вони звертали увагу на розгляд питань щодо вивчення працівниками освіти основних медичних знань, які виступають детермінантом їх психічної, емоційної стійкості та психологічного благополуччя, психофізичного здоров'я у процесі професійної діяльності (Ю. Бойчук,

О. Дубнова, О. Кочерга, М. Смірнов, Л. Шевельова, М. Федорцева та ін.) [3]. Вивченню чинників професійного здоров'я педагога та надання першої медичної допомоги при впливі різних травмуючих природних та соціальних чинників на організм людини присвячені праці О. Анісімова, О. Баранова, Н. Водоп'янової, Т. Глухова, А. Гордєєва, М. Доброрадних, Е. Симанюк, Р. Хусанінова та інш [1; 2; 11].

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті полягає у визначенні теоретико-методологічних та практичних положень, інноваційних підходів до введення дисциплін основ медичних знань в систему підготовки майбутніх педагогічних працівників закладів вищої освіти, що є необхідним у зв'язку із потребою формування у студентів додаткового змістового компоненту, який дає змогу правильно обрати інноваційні клініко-фізіологічні технології впливу не лише при наданні медичної допомоги дітям з нормотиповим розвитком, але й з особливими освітніми потребами.

Завданнями статті є:

- теоретико-методологічно та практично дослідити та проаналізувати інноваційні підходи до введення дисциплін з охорони здоров'я в систему підготовки майбутніх працівників освіти;
- емпірично визначити інтегровані показники та критерії сформованості різних професійних компетентностей у студентів з дисципліни «Основи медичних знань»;
- якісно та кількісно охарактеризувати напрямки щодо обрання інтегрованих показників та визначення основних теоретико-практичних положень з дисципліни «Основи медичних знань», які необхідні у процесі педагогічної діяльності та міжособистісної життєдіяльності студентів закладів вищої освіти;
- побудувати системність і поетапність викладання дисципліни «Основи медичних знань», розкрити сутність та зміст подачі теоретико-практичного матеріалу під час лекційних та практичних занять зі студентами закладів вищої освіти педагогічного спрямування, враховуючи нві інноваційні підходи та сучасні комп'ютерні технології.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Характеристика «здоров'я», як стану існування внутрішніх систем і органів можлива з точки зору його життєвого функціонування. При якому кожна функція виконує свої завдання у відповідній системі та взаємозалежності. У процесі дослідження клініко-фізіологічних і невропатологічних процесів особистості фундаментальною проблемою є питання «охорони здоров'я», яке виступає як системне, комплексне та багатоаспектне поняття, що є недостатньо визначеним та протилежним у процесі його аналізу. У Статуті Всесвітньої організації охорони

здоров'я (ВООЗ) зазначається, що позитивний стан психофізичного та соціального здоров'я особистості залежить від відсутності психофізичних недоліків, різних захворювань та інвалідності, але практичного цілісного здоров'я взагалі не існує [9].

Охорона здоров'я особистості спрямована на її оптимальну саморегуляцію, повне узгодження при функціонуванні всіх органів та систем, рівновагу між організмом та зовнішнім середовищем при відсутності хворобливих проявів. Вивчення стану та етапів охорони здоров'я залежить від здатності адаптації та соціалізації організму до впливів різноманітних чинників зовнішнього мікро- та макро-середовища [12].

Викладання основ медичних знань студентам у ЗВО, дає змогу розвинути у них знання, вміння та навички щодо охорони здоров'я та надання першої медичної допомоги в будь-яких життєвих ситуаціях. Першочерговим при цьому є усвідомлення студентами поняття «здоров'я», як похідного від численних впливів на організм, у тому числі природно-кліматичних, соціальних, психологічних, виробничих, побутових чинників, способу життя тощо [11].

Проведення теоретико-практичних занять з дисципліни «Основи медичних знань та охорони здоров'я» зі студентами історичного факультету, фізико-математичного факультету, факультету іноземної філології, факультету української філології, педагогічного та природничо-економічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та виконання дистанційних завдань студентами Херсонського державного університету (під час заочного дистанційного стажування) дало нам можливість провести емпіричне дослідження за допомогою методів опитування та анкетування, що дало змогу визначити основні напрямки викладання цієї дисципліни, а також дати якісний та кількісний аналіз рівня сформованості знань, умінь та навичок у відповідному напрямку.

Дослідженням було охоплено 157 першокурсників вищеописаних ЗВО, ступеня вищої освіти «бакалавр», галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, різних спеціальностей та спеціалізацій денної форми здобуття вищої освіти. Результати емпіричного вивчення та кількісна характеристика студентів щодо обрання інтегрованих показників та визначення основних теоретико-практичних положень з дисципліни «Основи медичних знань та охорони здоров'я», які необхідні у процесі педагогічної діяльності та міжособистісної життєдіяльності подано у таблиці 1.

Аналіз кількісних показників таблиці 1. показав, що серед пропонованих напрямків викладання матеріалу студенти найбільше обрали наступні, зокрема:

- соціально значущі інфекційні хвороби, їх виявлення та усунення (34%);
- здоровий спосіб життя, його характеристика (25%);
- особливості надання першої медичної допомоги не медичними працівниками (20%);
- послідовність та етапи використання шляхів попередження захворювань (8%); характеристика та профілактика психоневрологічних порушень (7%);
- невідкладна медична допомога при гострих захворюваннях органів дихальної системи (6%).

Таблиця 1.

Обрання студентами інтегрованих показників та визначення основних теоретико-практичних напрямків з дисципліни «Основи медичних знань та охорони здоров'я»

Напрямки викладання матеріалу	Студенти (%)						сес
	історичний факультет (15 осіб) %	фізико-математичний факультет (13 осіб) %	факультет іноземної філології (45 осіб) %	факультет української філології (23 особи) %	педагогічний факультет (39 осіб) %	херсонський державний університет (22 особи) %	
1. Здоровий спосіб життя, його характеристика	33,3	23	22,2	30,2	20,5	22,8	25 %
2. Послідовність та етапи використання шляхів попередження захворювань	-	7,7	4	4,4	10,3	13,6	8%
3. Особливості надання першої медичної допомоги не медичними працівниками	20	7,7	28,9	21,8	20,5	22,8	20%
4. Соціально значущі інфекційні хвороби, їх виявлення та усунення	33,3	46,2	28,9	34,8	38,5	22,8	34%
5. Характеристика та профілактика психоневрологічних порушень	6,7	7,7	12	4,4	5,1	9	7%
6. Невідкладна медична допомога при гострих захворюваннях органів дихальної системи	6,7	7,7	4	4,4	5,1	9	6%

Якісний аналіз емпіричних даних показує, що більшість студентів ЗВО визначають проблеми, які є першочерговими в інформаційному просторі (соціально значущі інфекційні хвороби, їх виявлення та усунення (34 %) та здоровий спосіб життя, його характеристика (25%)), хоча про деякі напрямки з основ медичних знань, які також є достатньо суттєвими для соціального оточення, їм просто не надавали відповідної інформації, саме тому вони їх не визначали, як інтегративними та суттєвими для подальшої власної професійної діяльності.

Цікавим, з нашої точки зору є те, що студенти достатньо поверхово розуміють сутність медичних понять, особливо їм важко диференціювати інформаційний зміст матеріалів, який є різнобічний та різноманітний, іноді не достовірний у багатьох інформаційних джерелах.

Кількісна та якісна характеристика емпіричного вивчення вказаної проблеми дала нам змогу побудувати системність і поетапність викладання 1 модуля дисципліни «Основи медичних знань та безпеки життєдіяльності» – «Основи медичних знань», розкрити сутність та зміст подачі теоретико-практичного матеріалу під час лекційних та практичних занять зі студентами ЗВО педагогічного спрямування, враховуючі нові інноваційні підходи та сучасні комп'ютерні технології.

Система подачі матеріалу з модуля 1. «Основи медичних знань» для студентів ЗВО педагогічного спрямування можлива за наступними розділами:

1. Здоровий спосіб життя, його характеристика.

У поданому розділі слід звернути увагу на такі першочергові знання, вміння та навички, які потрібно сформувати в студентів ЗВО, зокрема:

- правильне використання зовнішніх та внутрішніх засобів загартування організму (підвищення власного імунітету, радикальні методи загартування – моржування, підвищення терморегуляції тіла, тощо);
- позитивний психологічний стан людини (збалансованість психічних процесів та їхніх проявів, підвищення рівня «Я-образу» та самооцінки, формування провідних емотивних особистісних якостей людини та емоційного самопочуття в соціумі та в довкіллі; тощо);
- ведення у раціон харчування здорової їжі та правильного щоденного раціону її вживання (використання у їжі поживних речовин, її насиченість вітамінами, мінералами тощо);
- правильне співвіднесення режиму розумового та фізичного навантаження, яке повинно поєднуватися з відпочинком (раціональне та ефективне використання різних видів діяльності та відпочину, збалансована робота всіх функціональних систем організму та внутрішніх органів);
- відмовлення людиною від негативних звичок та неадекватних для організму умов праці (розвиток корисних звичок, захист від негативних зовнішніх та внутрішніх стресових чинників тощо, підвищення рухливості організму).

2. Послідовність та етапи використання шляхів попередження захворювань.

У розділі необхідно студентам ЗВО дати аналіз наукових положень щодо основних шляхів попередження, зокрема:

- врахування вікових періодів розвитку особистості, її індивідуальних психофізіологічних та психофізичних особливостей на особливості впровадження шляхів попередження захворювань;
- врахування хронічних захворювань, їх лікування та попередження (порушення серцево-судинної, дихальної, нервової систем тощо);
- організація санітарних, протиепідемічних, оздоровчих та фізіотерапевтичних заходів щодо попередження захворювань тощо (санітарно-освітня робота, медико-санітарна підготовка, медична санітарно-гігієнічна самоосвіта особистості – знання з анатомії, фізіології та гігієни школяра тощо).

3. Особливості надання першої медичної допомоги не медичними працівниками.

У розділі слід сформулювати в студентів ЗВО знання, вміння та навички, зокрема:

- специфіка надання першої медичної допомоги при травмах та нещасних випадках (види травм та їх ускладнення; види кровотеч в дітей та дорослих, особливості їх зупинки; вплив на організм високих та низьких температур, електричного струму; ступені та види опіків);
- правильне проведення транспортної іммобілізації та десмургії;
- основи долікарської діагностики, класифікація раптових захворювань (у тому числі епідемічних процесів) та патологічних станів;
- техніка проведення долікарської допомоги, яка надає можливість попередити побічні ускладнення в потерпілого в різних умовах;
- оволодіння елементарними інтегрованими навичками реанімації людини;
- особливості оволодіння можливості використання доступними лікарськими препаратами та навичками їх введення у разі потреби;
- чітко діяти в умовах стихійного лиха чи екстремальних ситуаціях, при бактеріологічній небезпеці;
- використовувати отримані знання, уміння та навички особистому житті та при з дітьми.

4. Соціально значущі інфекційні хвороби, їх виявлення та усунення.

У розділі необхідно розкрити студентам ЗВО наукові та медично обґрунтовані положення щодо наступних напрямків, зокрема:

- характеристика та види інфекційних захворювань (віспу, поліомієліт, енцефаліт, кір, СНІД, злаякісні новоутворення, гепатит, тропічну лихоманку, грип, covid тощо), що супроводжуються високою летальністю та мають циклічний перебіг;
- встановлення медико-психологічних та соціальних наслідків інфікування, епідемії і пандемії, їх сутність та взаємопов'язана характеристика проявів;

- знання видів та особливостей перебігу спорадичних поодиноких захворювань, що проявляються у окремих людей;
- бачення складових компонентів епідемічного процесу, як джерела інфекції;
- знання механізмів поширення та усвідомлення рівня сприйняття інфекції до даного захворювання у соціумі;
- обізнаність щодо основних шляхів передачі інфекції (контактний, повітряно-крапельний, фекально-оральний, трансмісивний);
- розрізнення різних видів інфекцій (інфекції зовнішніх покривів і кров'яні інфекції, інфекції дихальних шляхів, кишкові інфекції) залежно від шляхів проникнення збудника в організм і його виділення та місця локалізації інфекційного процесу в організмі.

5. Характеристика та профілактика психоневрологічних порушень.

У розділі слід показати імовірність існування різних психоневрологічних порушень та звернути увагу на те, що студенти ЗВО педагогічного спрямування повинні обов'язково володіти основами медичних знань у відповідному напрямку, зокрема:

- різноманітність та види захворювань нервової системи у різновікових соціальних групах;
- характеристика спадково-дегенеративних та генетичних захворювань нервової системи у людей, їх види та прояви у відповідні періоди року;
- вияв запальних або інфекційних захворювань нервової системи, їх профілактика, прояви та ознаки;
- прояв порушень внутрішньоутробного розвитку нервової системи, їх особливості протікання у дитини;
- характеристика травматичних уражень нервової системи та її інтоксикацій у різновікових групах.

6. Невідкладна медична допомога при гострих захворюваннях органів дихальної системи.

Останній розділ повинен спрямувати студентам ЗВО щодо отримання інформації про:

- види та характеристику гострих захворюваннях органів дихальної системи, їх перебіг;
- основні симптоми при гострих захворюваннях органів дихальної системи у людини (гарячка, загальна слабкість, кволість, втрата апетиту, головний біль, поганий сон тощо);
- прояви гострих розладів механізмів регуляції дихання та надання першої медичної допомоги.

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ /CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, вищеописані положення підтверджуються статистичні даними про те, що кожен десятий працівник освіти протягом року повинен надати дитині з нормотиповим розвитком або особливими освітніми проблемами першу медичну допомогу на місці пригоди. При великій кількості медичних захворювань та травмах виникають стани, які несуть у собі загрозу для життя та здоров'я оточуючих. У несподіваних негативних ситуаціях педагог повинен швидко оцінити за загальноприйнятими ознаками стан хворого або потерпілого учня; з'ясувати можливий обсяг медичної та долікарської допомоги; надати відповідну першу медичну допомогу, щоб попередити можливі ускладнення або летальний наслідок.

Вивчення дисципліни «Основи медичних знань» сприяє розширенню уявлень, підвищенню професійного рівня студентів закладів вищої освіти педагогічного напрямку, свідомому медичному та психолого-педагогічного підходу до проблеми виховання й охорони здоров'я дітей з типовим та порушеним розвитком з урахуванням їх психофізіологічних особливостей. Отримання студентами знань, вмінь та навичок з основ медичних знань, допомагає підвищити власний професійний рівень. При цьому педагог повинен морально та юридично відповідати за збереження та покращення життя і здоров'я дітей під час перебування в відповідних за призначенням шкільних та позашкільних закладах освіти.

Перспективою подальших досліджень є розробка методичних рекомендацій щодо розвитку змістового наповнення базового інтегрованого рівня з основ медичних знань, який виступає обов'язковим елементом професійної компетентності сучасного працівника освіти.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Бойчук, Ю.Д., Солошенко, Е.М., Ніколенко, Є.Я., Савченко, В.М., 2007. *Основи екології людини: навч. посіб.* / за ред. проф. Е.М. Солошенко. Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 546.
2. Брехман, И.И. *Введение в валеологию – науку о здоровье.* Ленинград: Наука, 2001, 125.
3. *Діагностика і лікування невідкладних станів у клініці внутрішніх хвороб:* посібник, 1996. Укл. А. В. Епішин, Л. П. Бондар, Б. Г. Бугай та ін.; за заг. ред. А. В. Епішина. Тернопіль: Терноп. мед. ін-т ім. І. Я. Горбачевського, 245.
4. *Довідник з медичної допомоги на догоспітальному етапі,* 2001. Укл. І.С. Зозуля, А. В. Вершигора, Т. В. Адамович та ін.; за ред. І. С. Зозулі. Київ: Здоров'я, 324.
5. Гончаренко, М.С., Бойчук, Ю.Д., 2005. *Екологія людини: навч. посіб.* Суми: Університетська книга. Київ: ВД «Княгиня Ольга», 394.

6. *Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження*: колективна монографія, 2017. За заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків: Вид. Рожко С. Г., 488.

7. *Концепція медичної освіти педагогічних працівників*, 2001. Міністерство освіти і науки України. Науково-методичний центр вищої освіти МОН України. Науково-методична комісія з питань культури здоров'я відділення вищої освіти Науково-методичної ради МОН України. Київ, 10.

8. *Лікування невідкладних станів*: рекомендації Міністерство охорони здоров'я України, 1995. Івано-Франк. мед. ін-т, Терноп. мед. ін-т. / за ред. Н. М. Сердюка. Трускавець: Франкова криниця, 110 с.

9. Мешко, Г.М., Мешко, О.І., 2015. Детермінанти професійного здоров'я вчителя. *Педагогіка здоров'я*: збірник наукових праць V Всеукр. наук.-практ. конф., присв. 170-річчю з дня народження І. І. Мечникова / за заг. ред. акад. І.Ф. Прокопенка. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 357–362.

10. Митяева, А. М., 2008. *Здоров'єсберегаючі педагогічні технології*: учеб. посіб. Москва: Изд. центр «Академия», 192.

11. Петрик, О. І., Валецька, Р. О., Валецький, Ю. М., 2003. *Методичні рекомендації для проведення практичних (лабораторних) занять із курсу «Охорона здоров'я дітей та основи медичних знань»*. Луцьк: «Вежа», 157.

12. Stocol, D., Pelletier, K. R., Fieldings, J.E., 1995. Integration of medical care and worksite health promotion. *JAMA*, 273:11, 36-42.

INNOVATIVE APPROACHES TO THE INTRODUCTION OF HEALTH DISCIPLINES INTO THE SYSTEM OF TRAINING FUTURE EDUCATIONAL WORKERS

Olena Verzhikhovska,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University
Kamianets-Podilskyi, Ukraine
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9342-0896>
verzhikhovska@kpnu.edu.ua

Abstract. This article deeply analyses the innovative approaches to the introduction of health disciplines in the system of training future educators. It focuses on defining integrated indicators and criteria for the formation of various professional competencies of students in the discipline "Fundamentals of Medical Knowledge". The purpose of the article is to determine the theoretical and methodological and practical provisions, innovative approaches to the introduction of disciplines in health care and the basics of medical knowledge in the system of training future staff of higher education institutions. Based on the analysis of literature sources, it was determined that teaching the basics of medical knowledge to students in higher education institutions, allows them to develop knowledge, skills and abilities in health care and first aid in any life situation. Qualitative analysis of empirical data shows that most

students of higher education institutions identify problems that are paramount in the information space (socially significant infectious diseases, their detection and elimination and a healthy lifestyle, its characteristics), although the relevant information on some areas of medical knowledge, which are also significant enough for the social environment, was not taught to students. That is why students did not define them as integrative and relevant for their own professional activities. It is interesting, however that, students have a rather superficial understanding of the essence of medical concepts, especially difficult for them is to differentiate the information content of materials, which is manifold and diverse, sometimes unreliable in numerous information sources. Quantitative and qualitative characteristics of the empirical study of this problem allowed us to build a systematic and phased teaching of the discipline "Fundamentals of Medical Knowledge", to reveal the essence and content of theoretical and practical material during lectures and practical classes with students of pedagogical higher education establishments, taking into account new innovative approaches and modern computer technologies.

In our opinion, the basic integrated level of ideas and concepts on the basis of medical knowledge is a mandatory element of the professional competence of the modern educator. At the same time, the teacher must be morally and legally responsible for preserving and improving the lives and health of children during their stay in respective schools and out-of-school educational institutions.

Keywords: health care; basics of medical knowledge; students of higher education institutions; innovative approach; professional training of students.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Boichuk, Yu.D., Soloshenko, E.M., Nikolenko Ye.Ia., Savchenko, V.M., 2007. *Osnovy ekolohii liudyny: navch. posib.* [Fundamentals of human ecology: a textbook]. Za red. prof. E.M. Soloshenko, Kharkiv: KhNU im. V.N. Karazina, 546.
2. Brekhman, Y.Y., 2001. *Vvedenye v valeolohiyu – nauku o zdorove* [Introduction to valeology – the science of health], Lenynhrad: Nauka, 125.
3. *Diahnostyka i likuvannia nevidkladnykh staniv u klinitsi vnutrishnikh khvorob: posibnyk*, 1996 [Diagnosis and treatment of emergencies in the clinic of internal medicine: a manual], Ukl. A. V. Epishyn, L. P. Bondar, B. H. Buhai ta in.; za zah. red. A. V. Epishyna, Ternopil: Ternop. med. in-t im. I. Ya. Horbachevskoho, 245.
4. *Dovidnyk z medychnoi dopomohy na dohospitalnomu etapi*, 2001 [Handbook of medical care at the pre-hospital stage]. Ukl. I.S. Zozulia, A. V. Vershyhora, T. V. Adamovych ta in.; za red. I. S. Zozuli. Kyiv: Zdorovia. 324.
5. Honcharenko, M.S., Boichuk, Yu.D., 2005. *Ekolohiia liudyny: navch. posib.* [Human ecology: a textbook], Sumy: Universytetska knyha, Kyiv: VD «Kniahynia Olha», 394.

6. *Zahalna teoriia zdorovia ta zdoroviazberezhennia* : kolektyvna monohrafiia., 2017 [General theory of health and health: a collective monograph], Za zah. red. prof. Yu. D. Boichuka, Kharkiv: Vyd. Rozhko S. H., 488.

7. *Kontseptsiia medychnoi osvity pedahohichnykh pratsivnykiv. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy*, 2001 [The concept of medical education of teachers], Naukovo-metodychnyi tsentr vyshchoi osvity MON Ukrainy. Naukovo-metodychna komisiiia z pytan kultury zdorovia viddilennia vyshchoi osvity, Naukovo-metodychnoi rady MON Ukrainy, Kyiv, 10.

8. *Likuvannia nevidkladnykh staniv: rekomendatsii Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy*, 1995 [Treatment of emergencies: recommendations of the Ministry of Health of Ukraine], Ivano-Frank. med. in-t, Ternop. med. in-t. / za red. N. M. Serdiuka. Truskavets: Frankova krynytsia, 110.

9. Meshko, H.M., Meshko, O.I., 2015. Determinanty profesiinoho zdorovia vchyteliaie [Determinants of occupational health of teachers]. *Pedahohika zdorovia: zbirnyk naukovykh prats V Vseukr. nauk.-prakt. konf., prysv. 170-richchiu z dnia narodzhennia I.I. Mechnykova* / za zah. red. akad. I.F. Prokopenka. Kharkiv: KhNPU im. H.S. Skovorody, 357–362.

10. Mytiaeva, A.M., 2008. *Zdorovesberehaiushchye pedahohycheskye tekhnolohyy: ucheb. posob.* [Health-saving pedagogical technologies: a textbook], Moskva: Yzd. tsentr «Akademyia», 192.

11. Petryk, O. I., Valetska, R. O., Valetskyi, Yu. M., 2003. *Metodychni rekomendatsii dlia provedennia praktychnykh (laboratorynykh) zaniat iz kursu «Okhorona zdorovia ditei ta osnovy medychnykh znan»* [Methodical recommendations for conducting practical (laboratory) classes in the course "Children's health and basics of medical knowledge"], Ukl. O.I. Petryk, R.O. Valetska, Yu.M. Valetskyi, Lutsk: «Vezha», 157.

12. Stocol, D., Pelletier, K. R., Fieldings, J.E., 1995. Integration of medical care and worksite health promotion, *JAMA*, 273:11, 36-42.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-31-208-224>
УДК 378.016 : 78 + 37 (477)

Воєвідко Людмила Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9342-3613>

Voeyevdiko@kpmu.edu.ua

ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Анотація. У статті розглянуті актуальні проблеми сучасної музичної педагогіки у процесі професійної підготовки майбутніх учителів для закладів загальної середньої освіти. Навчальна дисципліна навчального плану «Проблеми сучасної